

Opinia

do ustawy o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1272)

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedmiotowa ustawa ma na celu uporządkowanie aktywnej polityki społecznej w sferze zatrudnienia socjalnego i spółdzielczości socjalnej oraz wprowadzenie wspólnego monitoringu tych regulacji. Ponadto jej zamiarem jest usprawnienie działań na rzecz aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W związku z powyższym wprowadzone zostały zmiany w ustawie: z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225), z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536), z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) oraz z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651 z późn. zm.).

W ustawie o zatrudnieniu socjalnym została wprowadzona definicja absolwenta centrum integracji społecznej oraz absolwenta klubu integracji społecznej, a ponadto osobom tym umożliwiono podejmowanie wspólnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej na zasadach określonych w przepisach ustawy o spółdzielniach socjalnych. Wymienieni absolwenci otrzymali także prawo do ubiegania się o dofinansowanie, ze środków Funduszu Pracy, poniesionych kosztów pomocy prawnej, konsultacji oraz doradztwa przy podejmowaniu działalności gospodarczej w tej formie.

Ponadto została zmieniona definicja organizacji pozarządowych w rozumieniu ustawy o zatrudnieniu socjalnym, z której zostały wyłączone partie polityczne, związki

zawodowe, organizacje pracodawców, samorządów zawodowych oraz fundacji tworzonych przez partie.

W wyniku wprowadzonych zmian centra integracji społecznej będą mogły być tworzone, a kluby integracji społecznej prowadzone także przez osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego oraz spółdzielnie socjalne.

Rozszerzony został zakres działań, jakie mogą być podejmowane w klubach integracji społecznej o działania mające na celu przygotowanie określonych w ustawie osób do podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej. Ponadto w klubach integracji społecznej będą mogły być organizowane staże, o których mowa w przepisach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Gminy oraz inne podmioty wskazane w ustawie będą mogły prowadzić klub integracji społecznej po dokonaniu wpisu w rejestrze klubów integracji społecznej. W świetle przyjętych rozwiązań taki rejestr będzie prowadził wojewoda. Ponadto na wojewodę został nałożony obowiązek corocznego przedstawiania ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego informacji o liczbie zarejestrowanych klubów integracji społecznej. Natomiast Rada Ministrów będzie przedkładała Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej w okresach dwuletnich informacje o funkcjonowaniu centrów i klubów integracji społecznej.

Zmiany wprowadzone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy umożliwią absolwentom centrum integracji społecznej oraz absolwentom klubu integracji społecznej korzystanie z jednorazowo przyznawanych przez starostę środków z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej.

Zmiany wprowadzone w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz w ustawie o spółdzielniach socjalnych umożliwiają spółdzielniom socjalnym prowadzenie nieodpłatnie statutowej działalności w części obejmującej działalność w zakresie społecznej i zawodowej reintegracji oraz działalności społecznie użytecznej.

Ponadto na Radę Ministrów został nałożony obowiązek przedkładania Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej w okresach dwuletnich informacji o funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych, w oparciu o dane przekazane ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego przez związki rewizyjne właściwe dla spółdzielczości socjalnej do dnia 30 grudnia roku poprzedzającego rok złożenia informacji.

Ustawa o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Opiniowana ustawa została uchwalona na 95. posiedzeniu Sejmu w dniu 30 czerwca 2011 r. w oparciu o projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw (druk nr 4074) wniesiony przez sejmową Komisję Polityki Społecznej i Rodziny w dniu 2 marca 2011 r.

Pierwsze czytanie wymienionego projektu odbyło się w dniu 10 maja 2011 r. na posiedzeniu sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Podczas tego posiedzenia została podjęta decyzja o skierowaniu projektu do podkomisji stałej do współpracy z organizacjami pozarządowymi. W trakcie prac nad wymienionym projektem w ustawie o zatrudnieniu socjalnym została wprowadzona definicja absolwenta centrum integracji społecznej oraz absolwenta klubu integracji społecznej, a także regulacja dotycząca wspólnego podejmowania przez wymienionych absolwentów działalności gospodarczej. Ponadto wprowadzony został przepis przejściowy dotyczący określenia terminu, do upływu którego zachowują moc wskazane przepisy wykonawcze do ustawy o spółdzielniach socjalnych. Efekt tych prac został zawarty w sprawozdaniu sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (druk sejmowy nr 4240).

W trakcie drugiego czytania projektu, w dniu 29 czerwca 2011 r., nie wniesiono poprawek i ustawa została jednogłośnie uchwalona w brzmieniu przedłożenia sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

III. Uwagi szczegółowe

1. W art. 1 w pkt 1 w lit. a w dodanym pkt 1a została wprowadzona definicja absolwenta centrum integracji społecznej, zgodnie z którą pojęcie to oznacza osobę, **która będąc uczestnikiem centrum integracji społecznej** zakończyła zajęcia w centrum integracji społecznej trwające nie krócej niż 6 miesięcy, otrzymała zaświadczenie, o którym mowa w art. 13 ust. 5a oraz jest w trakcie realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego. W świetle przepisów ustawy o zatrudnieniu socjalnym centrum integracji społecznej realizuje reintegrację zawodową i społeczną poprzez określone w ustawie działania. Natomiast uczestnik to osoba, która uczestniczy w zajęciach w centrum integracji społecznej w ramach indywidualnego programu socjalnego. Biorąc powyższe pod uwagę oraz kwestię

precyzji językowej należy stwierdzić, że określona osoba może być uczestnikiem zajęć organizowanych przez centrum integracji społecznej, a nie uczestnikiem centrum integracji społecznej. Ponadto, z uwagi na to, że w definicji pojęcia "absolwent centrum integracji społecznej" zostało wskazane, że jest to osoba, która zakończyła zajęcia w centrum integracji społecznej wydaje się zbędnym precyzowanie, że jest to uczestnik centrum integracji społecznej.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 1 w lit. a, w pkt 1a skreśla się wyrazy "będąc uczestnikiem centrum integracji społecznej";

2. W art. 1 w pkt 1 w lit. a, w pkt 1b została zawarta definicja absolwenta klubu integracji społecznej, zgodnie z którą, jest to osoba, która **uczestnicząc** w klubie integracji społecznej przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada ważne zaświadczenie, o którym mowa w art. 18 ust. 5a. Według Słownika języka polskiego wyrażenie "absolwent"- oznacza osobę, która ukończyła szkołę, uczelnię, kurs itp. W związku powyższym wymieniona definicja zawiera w sobie sprzeczne elementy ponieważ absolwent zajęć organizowanych przez klub integracji społecznej, czyli ktoś kto je już ukończył nie może w nich jednocześnie uczestniczyć. Należy dodać, że zgodnie z dodawanym w art. 18 ust. 5a zaświadczenie wydawane jest na wniosek osoby, która **uczestniczyła w zajęciach w klubie integracji społecznej**.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 1 w lit. a, w pkt 1b wyraz "uczestnicząc" zastępuje się wyrazem "uczestniczyła";

3. Art. 1 pkt 3 lit. c. W myśl art. 16 ust. 1 pkt 1 lit. a powiatowy urząd pracy może skierować uczestnika lub uczestniczącego w klubie integracji społecznej do pracy u pracodawcy. Skierowanie do pracy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, odbywa się na podstawie umowy zawartej między starostą właściwym dla siedziby Centrum a pracodawcą, w której pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia skierowanego uczestnika lub uczestniczącego w klubie integracji społecznej przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy. Powyższa regulacja dotyczy zarówno osób uczestniczących w zajęciach w centrum integracji społecznej, jak również uczestniczących w klubie integracji społecznej, natomiast skierowanie do pracy następuje jedynie na podstawie

umowy zawartej między starostą właściwym dla siedziby centrum integracji społecznej a pracodawcą. W związku powyższym należy wprowadzić poprawkę mającą na celu doprecyzowanie, że skierowanie do pracy, w przypadku osoby uczestniczącej w klubie integracji społecznej, odbywa się na podstawie umowy zawartej między pracodawcą, a starostą właściwym dla siedziby podmiotu, który może prowadzić klub integracji społecznej.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 3 w lit. c, w ust. 2 po wyrazie "Centrum" dodaje się wyrazy "lub podmiotów, o których mowa w art. 18 ust. 1";

4. Art. 1 pkt 4 lit. c. W myśl dodawanego w art. 18 ust. 5a zakończenie realizacji kontraktu socjalnego może zostać potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez podmiot prowadzący klub integracji społecznej, nie później jednak niż 2 miesiące od daty zakończenia zajęć w klubie integracji społecznej. Zaświadczenie wydawane jest na wniosek osoby, która uczestniczyła w klubie integracji społecznej. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy warunkiem uczestnictwa w klubie integracji społecznej jest realizacja kontraktu socjalnego, o którym mowa w przepisach ustawy o pomocy społecznej. W myśl art. 6 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W związku z powyższym pojawia się wątpliwość dotycząca celowości wprowadzenia regulacji dotyczącej wskazanego powyżej sposobu potwierdzenia zakończenia realizacji kontraktu socjalnego w szczególności, że zaświadczenie to jest wydawane jest na wniosek osoby, która uczestniczyła w klubie integracji społecznej. Ponadto w definicji absolwenta klubu integracji społecznej wskazano m.in., że jest to osoba, która posiada ważne zaświadczenie, o którym mowa w art. 18 ust. 5a. Z treści zdania drugiego tego przepisu wynika, że jest to zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w zajęciach w klubie integracji społecznej. W związku z powyższym należy wyjaśnić i jednoznacznie wskazać rodzaj zaświadczenia oraz jego cel.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 4 w lit. c wyrazy "realizacji kontraktu socjalnego" zastępuje się wyrazami "uczestnictwa w klubie integracji społecznej";

5. Art. 1 pkt 5. W świetle przyjętych rozwiązań określone w ustawie podmioty mogą prowadzić klub integracji społecznej po dokonaniu wpisu w rejestrze klubów integracji społecznej. Wpisu do rejestru dokonuje wojewoda na podstawie zgłoszenia. Zgodnie z art. 18 a ust. 3 minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego został obowiązany, aby w drodze rozporządzenia określić wzór tego zgłoszenia oraz wymagane załączniki. Określając wzór formularzu zgłoszenia do rejestru klubów integracji społecznej wskazany minister ma mieć na względzie zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o miejscach i podmiotach prowadzących kluby integracji społecznej osobom chcących skorzystać z tej formy wsparcia celem aktywizacji społecznej i zawodowej. W myśl § 66 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej wytyczne są wskazówkami wyznaczającymi treść rozporządzenia lub sposób ukształtowania jego treści. W wymienionym przepisie ustawy wytyczne nie mają związku z zakresem przedmiotowym rozporządzenia, które ma wydać określony minister. W związku z powyższym należy doprecyzować wytyczne, tak aby stały się wskazówkami toczącymi treści rozporządzenia.

Danuta Drypa
Główny legislator